

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника Інституту

з навчальної роботи

полковник служби цивільного захисту

С.А. Єременко

„ ___ ” _____ 20 року

ПЛАН-КОНСПЕКТ

**проведення заняття із профільної підготовки
з особовим складом Інституту державного управління та наукових
досліджень з цивільного захисту**

Тема: «Основні положення Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ ДСНС»

Лекція: 2 години

Категорія слухачів: особи начальницького складу Інституту

КИЇВ 2020

Тема: «Основні положення Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ ДСНС»

Навчальна мета: ознайомити осіб начальницького складу з гарнізонною та караульною службою Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Час проведення: 2,0 години (90 хв.)

Місце проведення: навчальний клас за розкладом

Навчальні питання та розрахунок часу

№ з/п	Навчальні питання	Час, хв.
1.	Організаційний момент	10
2.	Викладення основного матеріалу	60
2.1.	Організація гарнізонної служби	30
2.2.	Організація караульної служби	30
3.	Підведення підсумків, завдання на самостійну підготовку	10

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Наказ МВС №1032 від 07.10.2014 "Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій"

Викладач-методист
навчально-методичного відділу
підполковник служби цивільного захисту

Монастирецький В.В.

1. Гарнізонна служба

Гарнізонна служба - вид служби, що організовується в гарнізоні ОРС ЦЗ з метою забезпечення постійної готовності сил та засобів гарнізону ОРС ЦЗ і визначає порядок їх взаємодії та залучення до виконання завдань за призначенням під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій) та гасіння пожеж.

1. Гарнізони ОРС ЦЗ встановлюються відповідно до адміністративно-територіального поділу країни.

2. Начальники територіальних органів ДСНС України за посадою одночасно є начальниками відповідних гарнізонів ОРС ЦЗ.

3. Завданнями гарнізонної служби є:

1) забезпечення високої організованості та дисципліни особового складу органів управління та підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ;

2) підтримання постійної готовності органів управління та підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ до виконання завдань за призначенням;

3) організація злагодженої роботи підрозділів ОРС ЦЗ;

4) забезпечення зв'язку і взаємодії підрозділів ОРС ЦЗ із спеціалізованими службами цивільного захисту;

5) організація і забезпечення єдиного кваліфікованого керівництва силами та засобами гарнізону ОРС ЦЗ.

4. На гарнізон ОРС ЦЗ покладаються завдання, виконання яких забезпечується:

1) постійним контролем за станом внутрішньої, гарнізонної і караульної служб;

2) здійсненням заходів щодо функціонування підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ, забезпеченням їх матеріально-технічним оснащенням у кількості, достатній для виконання завдань за призначенням;

3) удосконаленням професійної підготовки особового складу;

4) підтриманням у постійній готовності спеціальної техніки, обладнання, оснащення, засобів телекомунікації та інформатизації та їх використанням під час виконання завдань за призначенням;

5) забезпеченням взаємодії підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ із підрозділами та формуваннями функціональних підсистем, зі спеціальними службами цивільного захисту територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту;

6) створенням необхідних умов для несення внутрішньої і караульної служб особовим складом;

7) дотриманням дисципліни, вимог безпеки праці під час несення внутрішньої і караульної служб та виконання завдань за призначенням особовим складом;

8) впровадженням науково обґрунтованих методів управління підрозділами.

5. Райони виїзду підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ визначаються наказом начальника гарнізону ОРС ЦЗ з урахуванням вимог нормативно-правових актів ДСНС України.

6. На штатній і позаштатній основах у гарнізонах ОРС ЦЗ створюються:

- 1) технічна служба;
- 2) газодимозахисна служба;
- 3) служба зв'язку.

7. Для оперативного забезпечення заходів, спрямованих на створення умов успішного виконання завдань гарнізонної та караульної служб, ефективного застосування сил та засобів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій) та гасіння пожеж у гарнізоні ОРС ЦЗ створюється Оперативно-координаційний центр (далі - ОКЦ) як провідний підрозділ з організації реагування на надзвичайні ситуації (події) та гасіння пожеж.

8. Порядок залучення сил та засобів до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж визначається Розкладом виїзду підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ (додаток 2), затвердженим начальником гарнізону ОРС ЦЗ, а в сільській місцевості - Планом залучення сил та засобів (додаток 3), який затверджується органами місцевого самоврядування. Розклад виїзду підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ повинен зберігатися на ОКЦ, а на пунктах зв'язку підрозділів повинні бути відповідні витяги з нього.

9. Підрозділи ОРС ЦЗ, що обслуговують об'єкти на договірних засадах, за рішенням начальника гарнізону ОРС ЦЗ і узгодженням із керівником об'єкта передбачаються в розкладі виїзду (плані залучення сил та засобів) для виконання завдань за призначенням.

10. Порядок надання взаємної допомоги підрозділами гарнізонів ОРС ЦЗ під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій) та гасіння пожеж на територіях сусідніх гарнізонів ОРС ЦЗ визначається планами взаємодії щодо надання взаємної допомоги під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та гасіння пожеж (додаток 4), що затверджуються начальниками відповідних гарнізонів ОРС ЦЗ за погодженням із керівництвом ДСНС України.

11. Для визначення необхідної кількості сил та засобів для ліквідації надзвичайних ситуацій (подій) та пожеж в кожному гарнізоні ОРС ЦЗ встановлюється необхідна кількість номерів (рангів) викликів. Кількість

номерів виклику для кожного гарнізону, кількість спеціальної техніки та особового складу, що висилається за ними, встановлюються начальником гарнізону ОРС ЦЗ з урахуванням стану оперативної обстановки, наявності сил і засобів та їхньої дислокації в гарнізоні ОРС ЦЗ.

12. У підрозділах гарнізону ОРС ЦЗ передбачається резерв 100 відсотків основних і 50 відсотків спеціальних пожежно-рятувальних автомобілів відповідно до штатів, які укомплектовуються за табелем належності і готові до використання за призначенням.

13. Необхідний резерв аварійно-рятувальної, спеціальної, інженерної та допоміжної техніки визначається начальником гарнізону ОРС ЦЗ.

14. Сили та засоби гарнізону ОРС ЦЗ використовуються з урахуванням їх призначення, тактико-технічних можливостей і рівня підготовленості особового складу до виконання завдань за призначенням та особливостей адміністративно-територіальної одиниці.

15. В кожному гарнізоні ОРС ЦЗ розкладом виїзду повинні бути визначені об'єкти, на які в разі отримання повідомлення про пожежу направляється спеціальна техніка за підвищеним номером (рангом) виклику.

16. Під час виникнення надзвичайних ситуацій регіонального або державного рівнів і необхідності зосередження додаткової кількості сил цивільного захисту, приведення органів управління та підрозділів у готовність за сигналом "ЗБІР - АВАРІЯ", введення режиму надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації залучення підрозділів визначається чинним законодавством України.

17. Для організації взаємодії та визначення порядку спільних дій підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ із спеціалізованими службами цивільного захисту розробляються інструкції (порядки, плани) взаємодії та організується їх щорічне відпрацювання із внесенням відповідних змін та доповнень.

18. Інструкції (порядки, плани) взаємодії підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ із спеціалізованими службами цивільного захисту повинні містити в собі, зокрема:

1) взаємне інформування з питань зміни обстановки в районі виїзду (стан мереж водопостачання, аварійні роботи на газопроводі, відключення мереж водопостачання, перекриття проїздів);

2) порядок виклику спеціалізованих служб цивільного захисту для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та гасіння пожеж, кількість сил та засобів, що залучаються, та обсяги виконуваних ними робіт;

3) взаємодію диспетчерських служб підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ і спеціалізованих служб цивільного захисту;

- 4) обов'язки старшої посадової особи аварійної (аварійно-рятувальної, аварійно-відновлювальної) бригади спеціалізованих служб цивільного захисту;
- 5) виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на місці надзвичайної ситуації або пожежі.

19. Інструкції (порядки, плани) взаємодії затверджуються спільним наказом начальника територіального органу ДСНС України і керівників спеціалізованих служб цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

20. ОКЦ (пункти зв'язку підрозділів) гарнізону ОРС ЦЗ повинні мати прямий телефонний зв'язок (радіозв'язок) із спеціалізованими службами цивільного захисту за взаємною згодою.

21. При ускладненні оперативної обстановки за наказом Голови ДСНС України або начальника відповідного гарнізону ДСНС України особовий склад переводиться на посилений режим несення гарнізонної служби.

22. У наказі щодо переведення органів управління та підрозділів гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ на посилений режим несення гарнізонної служби передбачаються:

- 1) обґрунтування необхідності введення посиленого режиму несення гарнізонної служби;
- 2) межа території, на якій вводиться посилений режим несення гарнізонної служби;
- 3) строк, на який вводиться посилений режим несення гарнізонної служби;
- 4) визначення в органах управління та підрозділах гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ відповідальних посадових осіб із числа керівного складу на період посиленого режиму;
- 5) створення мобільних оперативних груп та графік проведення ними оперативних перевірок несення караульної та внутрішньої служб і готовності підрозділів гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ до дій за призначенням;
- 6) підготовка додаткових заходів щодо охорони будівель та територій у місцях дислокації підрозділів;
- 7) обґрунтування необхідності створення резерву сил та засобів гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ, введення в оперативний розрахунок резервної спеціальної техніки, обладнання та оснащення;
- 8) визначення порядку використання службового автотранспорту в цей період;
- 9) інформування про оперативну обстановку під час підготовки та проведення заходів.

23. З метою належного забезпечення виконання заходів під час посиленого режиму несення гарнізонної служби керівному складу підрозділів гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ необхідно:

1) провести розрахунки сил та засобів для забезпечення протипожежного захисту місць проведення заходів;

2) здійснити перевірку протипожежного водопостачання об'єктів, задіяних під час проведення масових заходів, та вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків;

3) здійснити коригування (складання) та практичне відпрацювання оперативних планів і карток пожежогасіння на об'єктах, задіяних під час проведення масових заходів, провести практичні заняття на цих об'єктах;

4) здійснити перевірку стану спеціальної техніки та доукомплектувати її необхідним обладнанням (оснащенням);

5) здійснити укомплектування резервної спеціальної техніки відповідно до норм належності;

6) провести позапланові інструктажі особового складу щодо дотримання вимог безпеки праці під час виконання завдань, покладених на підрозділи в період посиленого режиму несення служби;

7) доукомплектувати оперативні розрахунки змін (караулів) особовим складом за рахунок вільних від чергування, за необхідності організувати збір рядового і начальницького складу, що перебуває поза службою;

8) організувати проведення денних і нічних перевірок несення караульної та внутрішньої служб у підрозділах гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ напередодні та під час проведення передбачених заходів;

9) забезпечити швидке й організоване зосередження сил та засобів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій) та гасіння пожеж;

10) з урахуванням оперативної обстановки провести передислокацію підрозділів гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ;

11) за необхідності вирішити питання щодо залучення сил та засобів з інших гарнізонів ОРС ЦЗ, взаємодії з підрозділами Збройних Сил України та спеціалізованими службами цивільного захисту;

12) забезпечити охорону приміщень та прилеглих територій підрозділів.

24. Після закінчення строку несення гарнізонної служби за посиленим режимом підрозділи гарнізонів (гарнізону) ОРС ЦЗ переводяться в режим повсякденного функціонування.

25. Некомплект особового складу не може впливати на введення посиленого режиму несення гарнізонної і караульної служб.

26. При формуванні зведених загонів підрозділів цивільного захисту із визначенням тимчасового їх місця дислокації в польових умовах та розгортанні

містечка життєзабезпечення особовий склад підрозділів, які входять до складу зведеного загону, переводиться на посилений режим несення служби.

27. У кожному гарнізоні ОРС ЦЗ визначено посадових осіб, якими є:
начальник гарнізону ОРС ЦЗ;
заступник начальника гарнізону ОРС ЦЗ;
оперативний черговий гарнізону ОРС ЦЗ;
черговий по змінах (караулах);
начальник технічної служби гарнізону ОРС ЦЗ;
начальник служби зв'язку гарнізону ОРС ЦЗ;
начальник ГДЗС гарнізону ОРС ЦЗ;
старший диспетчер (диспетчер) гарнізону ОРС ЦЗ.

2. Караульна служба

Караульна служба - вид служби, що організовується в чергових змінах (караулах) і оперативних групах органів управління та підрозділів гарнізону ОРС ЦЗ з метою забезпечення їх постійної готовності до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій), гасіння пожеж.

Караульна служба в пожежно-рятувальних підрозділах

1. Завданнями караульної служби є:

- 1) забезпечення постійної готовності чергових караулів до виконання завдань за призначенням;
- 2) підтримання постійного зв'язку із спеціалізованими службами цивільного захисту;
- 3) здійснення підготовки особового складу підрозділів;
- 4) підтримання встановленого порядку в підрозділах;
- 5) забезпечення належного стану джерел протипожежного водопостачання, засобів телекомунікації та інформатизації, проїздів;
- 6) забезпечення цілодобового нагляду за протипожежним станом об'єктів, що обслуговуються на договірних засадах.

2. Чисельність особового складу, кількість і тип спеціальної техніки, що знаходяться в оперативному розрахунку підрозділів, визначаються штатним розкладом з урахуванням таблиця оперативного розрахунку.

Караули пожежно-рятувальних підрозділів розподіляються на відділення за кількістю пожежної та рятувальної техніки, яка знаходиться в оперативному розрахунку.

3. На чергуванні караулу знаходиться основна та спеціальна техніка, що перебуває в оперативному розрахунку та резерві, оснащена згідно з нормами табельної належності.

4. Техніка, обладнання та оснащення, що зазнали пошкоджень і не можуть застосовуватися для проведення аварійно-рятувальних та інших

невідкладних робіт, негайно замінюються на резервні, про що повідомляється керівництву підрозділу і доводиться старшому диспетчеру (диспетчеру) гарнізону ОРС ЦЗ.

5. Заміна основної та спеціальної техніки за відсутності резервної проводиться за розпорядженням начальника гарнізону ОРС ЦЗ.

6. Несправне обладнання, оснащення та спорядження замінюються за розпорядженням начальника караулу з наступною доповіддю про це начальнику підрозділу.

7. Посадовими особами караулу є:

начальник караулу;

помічник командира (капітана) пожежного корабля;

командир відділення;

водій пожежно-рятувального (аварійно-рятувального) автомобіля;

диспетчер (радіотелефоніст) пункту зв'язку.

8. Залежно від виду спеціальної техніки, що знаходиться в штаті підрозділу, до складу караулу можуть залучатися інші посадові особи, обов'язки яких визначаються начальником підрозділу.